

König“ geplant war und worin sie sich endgültig mit dem König und mit dem Absolutismus auseinandersetzt, nachdem das Jahr 1848 ihr ein notwendiges Korrektiv ihrer bisherigen politischen Ansichten geliefert hatte.

Zu dem, was in der vorliegenden Rezension in aller Kürze über Bettine von Arnim gesagt wurde, wollen wir vielleicht noch hinzufügen, daß sie zu jenen Ausnahmemenschen gehört hat, denen es vergönnt war, mit Goethe zusammenzutreffen, für dessen Denkmal sie sogar einen Entwurf ausarbeitete, der einem Frankfurter Bankier und Freunde der Familie Brentano so sehr gefallen hatte, daß er darnach vom Bildhauer Wach einen Modellabguß anfertigen ließ, dessen sich Bettine im Jahre 1824 selbst Goethe gegenüber rühmen konnte. Nicht genug daran, traf sie sich ferner nicht nur mit Beethoven, dessen Musik sie bis zu ihrem Tode immer wieder herauschte und durch die sie sich zu eigenen Kompositionen angeregt fühlte, sondern auch mit Marx (1842 in Kreuznach). Es wäre weiters angebracht auch daran zu erinnern, daß sich Bettine im Prozeß gegen den Komponisten und Generaldirektor der Berliner Oper Gasparo Spontini, der wegen Majestätsbeleidigung angeklagt war, mit diesem solidarisch erklärte, daß sie, wie auch sonst immer auf der Seite der unterdrückten Völker, den an Polen verübten Verrat verurteilte und für den Freispruch des polnischen Freiheitskämpfers Ludwig Mieroslawski plädierte, dessen Schwager die polnische Emigration in Paris leitete, daß sie, obwohl sie die Theorie niemals unterschätzte (sie las z. B. Malthus, Proudhon, kannte Johann Caspar Bluntschli's Schrift über Weitling und die Schweizer Kommunisten sowie die von Lorenz Stein über den Sozialismus und Kommunismus in Frankreich u. a.), von ihr doch nicht so gefesselt war, wie gerade von der Praxis, daß sie durch ihren tapferen Kampf gegen jedes Unrecht, gegen jede Unterdrückung und Gewalt sowie gegen die Armut (sie schilderte dem König Friedrich Wilhelm IV. unverblümt und plastisch die Armen der Berliner Vorstadt Vogtland und riet ihm — als Protest gegen den Dombau in Berlin — lieber Hütten in Schlesien zu bauen) als ihr höchstes humanistisches Ziel: *das Glück und den Wohlstand aller Menschen anstrebte*. Aus all dem dürfte man meines Erachtens den Schluß ziehen, daß es sich bei dem hier besprochenen Bettine-Buch von Ingeborg Drewitz um eine bedeutungsvolle, wertvolle und beachtenswerte Romanbiographie handelt, die es verdiente, nicht nur ins Tschechische übertragen zu werden, sondern unter den Tschechen auch möglichst viele Leser zu finden.

Karel Krejčí

Славянские сказки. Сказки для царевны Несмеяны. Сост. О. Сироватка и Р. Лузык. Иллюстр. М. Желибская (Артия, Прага 1972, 181 с.).

Dobře napsaná knížka pro děti je taková, kterou s potěšením čtou i dospělí. *Slovanské pohádky* českých folkloristů Oldřicha Sirovátky a Rudolfa Lužika, vydané v Artii r. 1972, patří k tomuto vzácnému druhu. Pohádky vyšly poprvé německy v Artii r. 1971 (autoři V. Stanovský, O. Sirovátka, R. Lužik, překladatelky I. Kondrková a P. Cibzarová), podruhé je vydal Verlag Werner Dausien v Hannau a. M. r. 1972: v této podobě kniha získala Grand prix v Bologni. Ruská verze vydaná v Praze r. 1972 je tedy již třetí (obsahově nezměněné) vydání tohoto šťastného výběru z lidových pohádek slovanských národů s podtitulem *Skazki dlja carevny Nesmejany*. Na půvabu publikace se nemalou měrou podílí také výtvarný doprovod M. Želibské, který zdánlivě jednoduchými prostředky navozuje atmosféru poloskutečného a polofantastického světa, propůjčujíc mu jadrný humor, ale i něhu a krásu lidového podání.

Vycházejíce z klasických sbírek Erbena, Němcové, Afanasjeva, Vuka Karadžiče, Krečmarova-Valjavce, Krzyżanowského, Kolberga a jiných, vybrali autoři ze všech oblastí slovanské lidové tvorby pohádky nejtypičtější — jak tématicky, tak slohově. Dbali přitom toho, aby se pohádky jednotlivých národů nepřekrývaly a byly to zároveň ty nejoblíbenější (které obvykle také nejčastěji zdomácnovaly též u sousedních národů). Práce nesnadná, ale nakonec byla úspěšně zvládnuta. Tři okruhy — jižní, východní a západní slovanské větve — pak autoři výboru spojili jednou pohádkou rámcovou, v níž tři krajánci-tovaryši z různých konců království, krejčí ze západu, kovář z východu a švec z jihu, přicházejí do hlavního města království, aby svým vyprávěním rozesmáli smutnou princeznu Nesmejanu. Společným úsilím se jim to podaří.

V každé oblasti slovanské folklorní tvorby projevila se svérázná národní tradice, ovlivněná různými přírodními, společenskými a kulturními podmínkami. Autoři směřovali k tomu,

aby ve výběru pohádek zachovali specifickou prostředí, národní povahy, zvyků i vypravěčského slohu. V ruské verzi sehrál kladnou úlohu také adekvátní překlad L. Rjurikové, zachovávající slohový svéráz jednotlivých národů. Každý ze tří okruhů ukazuje pestrost a bohatství typů slovanských pohádek — od čarodějnické, dobrodružné, zvířecí a mytologické až po milostnou a satirickou. Postoj lidového vypravěče k jevům a dějům reálného světa se tu přetváří v pohádkové podobě ve výraz politického postoje lidu k objektivnímu prostředí, v němž byl nucen žít: tak ve východoslovanských pohádkách najdeme odraz hrdinských bojů s nájezdníky, v jihoslovanských stopy bojů s Turky a v západoslovanských pohádkách se zrcadlí protifeudální odpor.

Jsmo šťastni, že tato kouzelná knížka, určená široké čtenářské obci, nikoli specialistům, jde do světa, kde bude Československo dobře reprezentovat.

Vlasta Vlašínová
